

Københavns Universitet

Indledning

Adamo, Silvia

Published in:
Retfærd: Nordisk Juridisk Tidsskrift

Publication date:
2017

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Adamo, S. (2017). Indledning. *Retfærd: Nordisk Juridisk Tidsskrift*, 1(156), 1-2.

Indledning

Velkommen til et nyt nummer af Retfærd. I dette nummer præsenterer vi nytænkende artikler om kendte og ukendte retlige problemstillinger, der udfordrer vores forudindtagede antagelser om retten. I artiklerne giver bud på, hvordan vi kan opfatte nye retlige virkeligheder og tackle usikkerheden ved de mange udfordringer, som findes i verden omkring os.

Det sidste år har vi været vidne til skelsættende historiske begivenheder såsom Brexit og valget af Trump som USAs præsident. Samtidig har emner som populisme, euroskepticisme, terrorisme og afvisning ved grænsen af mennesker på flugt fra krigshærgede zoner fyldt nyhedsoverskrifter i Norden, Europa og resten af verden. Alle disse episoder vidner om en samfundsmæssig frygt, som udnyttes af opportunisten i stedet for at blive adresseret og rettet op gennem modige politiske og retlige beslutninger, som varetager den fælles – og især de svages – interesse. Vi rejser spørgsmålet, om vi i en uforudsigelig og usikker verden kan skabe den forandring i samfundet, som på engelsk kaldes '*social change*', gennem en radikal og kritisk tænkning, der ikke indebærer lukkede grænser og afståelse fra det globale fællesskab? Et dristigt eksempel på dette, fra den anden side af Atlanterhavet, er de advokater, der frivilligt tog sig af de passagerer, som blev afvist ved grænsen til USA i januar 2017, da Trump udstedte et dekret om et 90-dages indrejseforbud for borgere fra syv lande med overvejende muslimsk befolkning. Sammen med de dommere, der senere suspendede forbuddet, valgte advokaterne, som rådgav de strandede borgere i lufthavnshaller, at involvere sig direkte og dermed

gøre oprør mod en diskriminerende lovgivning. Advokaterne forholdt sig kritiske og proaktive.

Vi håber, at Retfærd fortsat udfordrer læserne til at reflektere over vores alles bidrag til en mere retfærdig verden; en verden hvor frygt og vrede ikke kanaliseres i had mod fremmede, men hvor vreden positivt omsættes til motivation og handling og til at tage skridt sammen mod en fælles fremtid.

Mikkel Jarle udfordrer i sin artikel antagelsen om opprioritering af de internationale straffesager for den danske anklagemyndigheden i takt med den øgede globalisering og stigende grænseoverskridende kriminalitet. Gennem argumenter fra interviews og en Bordieu-inspireret rettsociologi hævdes tværtimod, at den institutionelle og sociale kontekst gør, at det internationale arbejde ikke er prioriteret og institutionaliseret. Bl.a. fordi internationale straffesager kan være så komplicerede og tidskrævende, at de påvirker den enkelte medarbejders resultatmålinger negativt, findes anklagemyndigheden til stadig at være nationalt-orienteret.

Ida Helene Asmussens artikel tager udgangspunkt i helgenom-undersøgelser, der udfordrer koncepter som individets autonomi i selvbestemmelse og kravet om det informerede samtykke for patienters rettigheder. Udvikling og brug af nyere forebyggende sygdomsbehandlinger har en tendens til at skabe usikkerhed hos patienter, der ikke kan gennemskue konsekvenserne af disse tilbud, bl.a. fordi lægerne selv har det svært med at redegøre for følgerne. Da helgenom-undersøgelser kun er risikovurderinger af potentielle sygdomme, er det svært for patienterne at give et informeret sam-

tykke til behandling. Artiklen beskriver, hvilket pres de bioteknologiske fremskridt kan udøve på juridiske begreber, som ikke tager højde for det autonome valg, da disse begreber skal vurderes efter både normative rammer og styrende institutionelle praksisser.

Ebrahim Afsah bidrager med en artikel, som beskriver udviklingen af den danske variant af liberal kapitalisme, hvor satsning på samarbejde mellem fagforeninger, arbejdsgivere og offentlige myndigheder har medført skabelsen af en usædvanlig høj tillidsgrad og social sammenhængskraft i befolkningen. Retskulturen har udviklet sig i en retning, som har tilladt Danmark at opretholde et system baseret på høje lønninger, høj beskatning og høj social beskyttelse og velstandsudligning. Artiklen beskriver, hvordan alle disse elementer har etableret sig i en normativ orden, der på sin side har hjulpet og udformet en særlig socio-økonomisk model, som indtil videre har modstået det globale neoliberale pres.

I sit bidrag tager Emily Hartz to emner op, som traditionelt opfattes som diametralt modsatte ved at drage paralleller mellem Alf Ross' introspektive metode og Husserls fænomenologi. Skønt nyere fænomenologisk litteratur ikke beskæftiger sig med retten som et socialt fænomen, og på trods af Ross' aversion mod fænomenologi, søges at få fænomenologi og Ross' retsfilosofi til at konfronteres. Artiklen frembringer argumenter for, hvordan fænomenologi kan bringes i spil for at undersøge klassiske retsfilosofiske problemstillinger, som også behand-

les i Ross' retsrealistiske projekt om afdækning af rettens natur. Artiklen sætter dermed fokus på en negligeret aspekt i opfattelsen af Ross' retsfilosofi.

Johan Karlsson Schaffer forholder sig i sin artikel kritisk til forestillingen om de nordiske stater som ubestridelige frontløbere i beskyttelsen af det internationale menneskerettighedssystem på den globale scene. Forfatteren udfordrer antagelsen om, at de nordiske lande er ekstraordinært engagerede i at promovere menneskeretlige normer, specielt når det gælder ratificering, implementering og institutionalisering af menneskerettigheder i en voksende skeptisk national kontekst. I stedet stilles der skarpt på de nordiske staters indbyrdes forbundne retspolitikker som resultat af politiske aktørers aktiv mobilisering af bestemte retsopfattelser om menneskerettigheder.

Afslutningsvis anmelder Jacob Dahl Rendtorff bogen *Det dydige samfund. Om dydernes rolle i etik og politik* skrevet af Lasse Nielsen. Jacob Dahl Rendtorff beskriver bogen som 'en genetablering af dydsetikken som grundlæggende i politisk filosofi og retsfilosofi'. Dydsetikken kombineret med en kapabilitetstilgang byder på en opfordring til at tænke på retsfilosofien og retsanvendelse, så de bidrager til at skabe et samfund, som er stærkt tiltrængt: Nemlig et retfærdigt samfund, hvor der drages omsorg for menneskets gode liv og selvudfoldelse.

God læselyst!

Silvia Adamo for den danske redaktion.